บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคปกติ จากสถาบันราชภัฏสงขลา ปีการศึกษา 2543 – 2544 มีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. การติดตามผล
   1.1 ความหมายของการติดตามผล
   1.2 จุดประสงค์ของการติดตามผล
   1.3 ประโยชน์ของการติดตามผล
   1.4 วิธีการที่ใช้ในการติดตามผล
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
   2.1 การติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันราชภัฏ ปีการศึกษา 2539 – 2540 สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ
   2.2 การติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันราชภัฏ ปีการศึกษา 2540 – 2541 สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ
   2.3 การติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันราชภัฏ ปีการศึกษา 2541 – 2542 สำนักงานสถาบันราชภัฏ
   2.4 การติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันราชภัฏ ปีการศึกษา 2542 – 2543สำนักงานสถาบันราชภัฏ
   2.5 การศึกษาความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อบัณฑิตภาคปกติ ของสถาบันราชภัฏที่สำเร็จการศึกษาในช่วงปีการศึกษา 2542 – 2543 สำนักงานสถาบันราชภัฏ

1. การติดตามผล

1.1 ความหมายของการติดตามผล

ได้มีผู้ให้ความหมายของการติดตามผล ดังนี้

กัญญา เกิดโพธิ์ทอง (2533 : 23) การติดตามผลเป็นวิธีหนึ่งที่จะดำเนินการเพื่อให้ได้ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับผู้สำเร็จการศึกษาออกไปว่าประกอบอาชีพต่าง ๆ แล้วประสบปัญหาหรืออุปสรรคอย่างไร เพื่อจะได้ผลสะท้อนกลับมายังสถานที่ที่ให้การศึกษาออกไป

คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2521 : 173 อ้างถึงใน สำนักวิจัยและบริการวิชาการ, 2544) กล่าวว่า การติดตามผล หมายถึง บริการที่มุ่งจะประเมินผลงานที่ดำเนินการไปแล้ว หรือเป็นการติดตามข่าวสารของผู้สำเร็จการศึกษาไปแล้ว เพื่อสนับสนุนนักเรียนเก่าและให้บริการอย่าง ต่อเนื่อง หรือเพื่อเป็นการตรวจสอบดูว่าบริการที่จัดให้ผู้ศึกษาประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด

ชาญชัย อินทรประวัติและคณะ (2540 : 9) กล่าวว่า การติดตามผลการศึกษาหมายถึง การติดตามศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับนักศึกษาที่ศึกษาออกไปประกอบอาชีพตามสาขาวิชาที่ได้ศึกษามา เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ตลอดจนการจัดบริการต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักศึกษา ซึ่งจะเข้ามารับการศึกษารุ่นต่อ ๆ ไป

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2524) กล่าวว่า การติดตามผลเป็นการศึกษาเชิงประเมินหลักสูตรและโปรแกรมว่า ผู้สำเร็จการศึกษาไปแล้วมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติสมเจตนารมณ์ของจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่ มีปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานเพียงใด ผลจากการศึกษาจะช่วยให้การปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

มิลเลอร์และคนอื่น ๆ (Miller and Others. 1978 : 404 อ้างถึงใน รัตนากาญจน์ ศิริโชติและคณะ, 2541) ได้ให้ความหมายของการติดตามผลว่า เป็นวิธีการศึกษาและรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสถาบัน เช่น ลักษณะอาชีพ ผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน การศึกษาต่อ รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินผลในด้านวิชาการและประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับการศึกษาไปจากสถาบันของผู้สำเร็จการศึกษาออกไปแล้ว

สทูปส์ และวอลควิสท์ (Embery Stoope and Gunner L. Wahlquist. 1957 : 191 – 196 อ้างถึงใน สมนึก ภัททิยธนี. 2528) กล่าวว่า การศึกษาติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาเป็นวิธีการที่จะทำให้ทราบถึงคุณภาพ และข้อบกพร่องของผู้สำเร็จการศึกษา จะเป็นข้อมูลและแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทั้งตัวผู้บริหารและผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ อีกทั้งยังได้ทราบผลผลิตของสถาบันที่ได้สำเร็จการศึกษาไปแล้วด้วย

จากแนวคิดเกี่ยวกับความหมายของการติดตามผลที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การติดตามผลเป็นวิธีการหนึ่งในการดำเนินการเพื่อให้ได้ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับผู้สำเร็จการศึกษาออกไปประกอบอาชีพว่าได้ประสบกับความสำเร็จในการปฏิบัติหน้าที่เพียงใด ประสบปัญหาหรืออุปสรรคอย่างไรเพื่อจะได้ผลสะท้อนกลับมายังสถานศึกษาที่สำเร็จการศึกษาออกไป ซึ่งจะเป็นข้อมูลและแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงปัญหากิจการของสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

1.2 จุดประสงค์ของการติดตามผล

คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2521 : 173 อ้างถึงใน สำนักวิจัยและบริการวิชาการ, 2544) ได้กล่าวถึง จุดประสงค์ของการติดตามผลว่า จะทำให้ทราบถึงสภาพของนักศึกษา ปัญหาของนักศึกษาหลังจากที่สำเร็จการศึกษาออกไป ข้อมูลที่ได้จากการติดตามผลนั้นยังได้รวบรวมข้อเสนอแนะ เพื่อที่จะนำไปให้ความช่วยเหลือนักศึกษาที่มีปัญหาตลอดจนเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ดนัย สุธีพจน์ (2532 : 12 อ้างถึงใน รัตนากาญจน์ ศิริโชติ และคณะ, 2541) ได้กำหนดจุดประสงค์ของการติดตามผล ไว้ว่า

1. เพื่อประเมินผลหลักสูตรการศึกษา
2. เพื่อประเมินผลการจัดประสบการณ์ด้านการเรียนการสอน และการฝึกงานของนิสิตนักศึกษาที่ทางสถานศึกษาจัดให้
3. เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงหลักสูตรและการสอนให้ตรงต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม
4. เพื่อนำข้อมูลด้านการทำงานของผู้สำเร็งการศึกษาไปแล้วมาวิเคราะห์ เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจในการทำงาน และการเตรียมตัวเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ในการทำงานของนิสิตนักศึกษาปัจจุบัน
5. เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างศิษย์เก่ากับศิษย์ปัจจุบันและสถานศึกษา

สร้อยทอง ศิริมงคล (2529 : 16 อ้างถึง สำนักวิจัยและบริการวิชากร, 2544) กล่าวว่า การติดตามผลการปฏิบัติงานเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อบุคลากรที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย โดยมีจุดประสงค์ที่สำคัญ ดังนี้

1. เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาเกิดความรู้สึกว่าโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษายังเห็นความสำคัญของเขาอยู่ ทำให้เกิดความผูกพันต่อกัน และยินดีจะช่วยเหลือเมื่อสถาบันต้องการ

2. จะช่วยให้ได้ข้อมูลเพื่อนำมาประกอบการพิจารณาในการประเมินหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและตลาดแรงงานต่อไป

3. ทำให้ได้ข้อมูลมาใช้เป็นข้ออ้างอิงในการประกอบการตัดสินใจแก่นักศึกษาในปัจจุบันที่จะตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อหลังจากที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว

เชอร์ตเซอร์ และสโตน (Shertzer and Stone. 1981 : 389 อ้างถึงใน สำนักวิจัยและบริการวิชาการ สถาบันราชภัฏนครราชสีมา, 2545) กล่าวว่า การติดตามผลมีจุดประสงค์เพื่อเป็นการนำข้อมูลของนิสิตเก่าที่สำเร็จการศึกษาออกไปประกอบอาชีพได้รับทราบแนวความคิดในการจัดการเรียนการสอนของสถาบัน เพื่อจะได้นำความคิดเห็นมาปรับปรุงการบริการด้านต่าง ๆ ของสถาบันการศึกษา

เวนทลิ่ง (Wentling. 1980 : 141 – 144 อ้างถึงใน รัตนากาญจน์ ศิริโชติและคณะ, 2541) ได้กำหนดจุดประสงค์ของการติดตามผลไว้ ดังนี้

1. เพื่อสำรวจอาชีพของผู้สำเร็จการศึกษาออกไปแล้ว

2. เพื่อสำรวจความต้องการตลาดแรงงาน

3. เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงหลักสูตร

4. เพื่อหาข้อมูลต่าง ๆ สำหรับเปิดอบรมระยะสั้น ๆ ให้กับผู้ที่สำเร็จการศึกษาออกไปแล้ว

5. เพื่อสำรวจถึงสถานภาพการศึกษาต่อและการนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการปฏิบัติงาน

6. เพื่อประเมินผลงานของหน่วยงานบริการต่าง ๆ ที่จัดทำขึ้น เช่น หน่วยบริการแนะแนว หน่วยบริการให้คำปรึกษาและหน่วยจัดหางาน

7. เพื่อศึกษาลักษณะงานที่แท้จริงของตำแหน่งหน้าที่การงานต่าง ๆ ที่หน่วยงานนั้น ๆ ต้องการ

8. เพื่อเน้นให้เห็นถึงจุดประสงค์เบื้องต้นของการศึกษาสายอาชีพให้กับนักศึกษาก่อนที่จะจบออกไปทำงาน

9. เพื่อดำเนินการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อเสนอรายงานต่อผู้บริหารหรือส่วนราชการอื่น ๆ ที่ต้องการ

จากแนวคิดเกี่ยวกับจุดประสงค์ของการติดตามผลที่กล่าวมา สรุปได้ว่าการติดตามผลมีจุดประสงค์เพื่อศึกษาสภาพของผู้สำเร็จการศึกษาออกไปประกอบอาชีพ และใน

การประกอบอาชีพมีปัญหาด้านการปฏิบัติตนต่อสภาพแวดล้อมทั่วไปอย่างไร ตลอดจนให้ได้ทัศนะของผู้สำเร็จการศึกษาในการเสนอแนะให้มีการปรับปรุง แก้ไข เปลี่ยนแปลง กิจการการเรียนการสอน หรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมให้มากที่สุด

1.3 ประโยชน์ของการติดตามผล

บุญจิตต์ ณ ลำเลียง (2511 : 10) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาว่า การติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น และยังเป็นประโยชน์ในการศึกษาการปรับตัวของผู้สำเร็จการศึกษาในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านอารมณ์ สังคม และด้านร่างกาย ตลอดจนเป็นการได้ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะการมีงานทำของผู้สำเร็จการศึกษาด้วย

ชาญชัย อินทรประวัติและคณะ (2540 : 9) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาว่าการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาจะสนองตอบจุดมุ่งหมายดังต่อไปนี้

1. เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาวะการมีงานทำของผู้สำเร็จการศึกษา
2. เพื่อศึกษาการปรับตัวของผู้สำเร็จการศึกษาเข้ากับสังคมและสถานที่ทำงาน
3. เพื่อศึกษาสถานภาพปัจจุบันของผู้สำเร็จการศึกษา
4. เพื่อศึกษารวบรวมข้อมูลและข้อเสนอแนะที่จะนำไปปรับปรุงหลักสูตรและการสอน
5. เพื่อรวบรวมข้อมูลและข้อเสนอแนะที่จะนำไปปรับปรุงบริการต่าง ๆ ในสถาบันการศึกษา
6. เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพของการให้บริการแนะแนวในสถาบันการศึกษา
7. เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันการศึกษากับชุมชนและผู้ประกอบการซึ่งเป็นนายจ้างของผู้สำเร็จการศึกษา

โดยสรุป ข้อมูลที่ได้จากการติดตามผล อาจนำไปใช้ประโยชน์ด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร
2. เร่งเร้าให้มีการปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น
3. เพิ่มคุณค่าของการแนะแนว
4. สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชน

1.4 วิธีการที่ใช้ในการติดตามผล

เฟอรห์ลิช (Frochlish. 1959 : 309 อ้างถึงใน ชาญชัย อินทรประวัติและคณะ. 2540) กล่าวถึง วิธีที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษา คือใช้แบบสอบถามหรือการสัมภาษณ์ โดยมีข้อเสนอแนะไว้ดังนี้

1. แบบสอบถามจะต้องกระทัดรัด ไม่รบกวนเวลาของผู้ตอบมากเกินไป

2 เนื้อหาของแบบสอบถามจะต้องเกี่ยวข้องกับการดำเนินการของสถานศึกษาโดยตรง และข้อมูลที่ได้มาสถานศึกษานั้น ๆ จะต้องวิเคราะห์ได้โดยไม่ลำบาก

3. การดำเนินการของหน่วยงานศึกษาและติดตามผล ควรอยู่ภายใต้การดูแลควบคุมสั่งการของคณะกรรมการบริหารงานของสถาบัน

4. กรรมการที่ปรึกษาที่อยู่นอกวงการของสถาบัน ควรเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้ที่สำเร็จการศึกษา

5. ควรพิมพ์เผยแพร่ข้อสรุปที่ได้จากการติดตามผลให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทุกระดับได้รับทราบ

6. ข้อมูลที่ควรจะติดตามจากผู้สำเร็จการศึกษา ได้แก่

6.1 งานที่ผู้สำเร็จการศึกษาทำอยู่ หรืองานที่ทำหลังจากสำเร็จการศึกษาจากสถาบันแล้ว

6.2 ความคิดเห็นของผู้ที่สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับโปรแกรมการศึกษาที่ควรจัดเพิ่มให้แก่นักศึกษาในปัจจุบันและอนาคต

6.3 ผู้สำเร็จการศึกษามีความพอใจในการประกอบอาชีพเพียงใด

6.4 ผู้สำเร็จการศึกษามีความประทับใจต่อสถาบันการศึกษาที่สำเร็จมาในด้านใด

7. วิธีการที่ใช้ในการติดตามผล อาจใช้ได้หลายวิธี เช่น แบบรายงานจากนายจ้าง การสัมภาษณ์นายจ้าง ผู้สำเร็จการศึกษาตอบแบบสอบถามเอง การตอบแบบสอบถามทางไปรษณีย์

8. หน่วยงานต่าง ๆ ของสถาบัน ควรเก็บรวบรวมข้อมูลของนักศึกษาและควรมีการติดต่อกันสม่ำเสมอ ซึ่งจะช่วยให้การติดตามผลได้ผลดียิ่งขึ้น

9. ควรมีการคำนวณค่าใช้จ่าย และตั้งงบประมาณไว้ในงบประมาณประจำปีเพื่อการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาของสถาบัน

10. สถาบันควรพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง แก้ไข ถ้ามีข้อมูลเชิงประจักษ์ชัดเจนเกี่ยวกับการดำเนินงานที่มีความบกพร่อง

11. สิ่งที่สถาบันควรมีการดำเนินงานที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม คือ

11.1 เตรียมนักศึกษาปัจจุบัน เพื่อการติดตามในอนาคต

11.2 จัดทำทำเนียบนักศึกษาเก่าให้ทันสมัยและถูกต้องสม่ำเสมอ

11.3 จัดวางแผนรวมเพื่อการศึกษาติดตามผู้สำเร็จการศึกษาของสถาบัน

11.4 วางแผนอย่างละเอียดทุกขั้นตอนในการติดตามผลแต่ละครั้ง

โดยสรุปการติดตามผลจะต้องทำอย่างมีระเบียบแบบแผน มีผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานเพื่อให้งานได้บรรลุถึงความสำเร็จตามเป้าหมาย วิธีการในการติดตามผลมักจะใช้การส่งแบบสอบถามไปให้ตอบ การสัมภาษณ์ และการสังเกต

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ (2541 : 82 – 91) การติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันราชภัฏในช่วงปีการศึกษา 2539 – 2540 เพื่อศึกษาภาวะการมีงานทำ การประกอบอาชีพ รายได้และความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันราชภัฏ ปีการศึกษา 2539 – 2540 ภาคปกติ จำนวน 22,128 คน ภาค กศ.บป. จำนวน 44,757 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาตรี จากสถาบันราชภัฏ ปีการศึกษา 2539 – 2540 ได้รับแบบสอบถามคืนจากภาคปกติร้อยละ 86.32 ภาค กศ.บป. ร้อยละ 76.10 ของผู้สำเร็จการศึกษาในแต่ละภาค ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. การมีงานทำ ผู้สำเร็จการศึกษาภาคปกติ มีงานทำร้อยละ 76.48 รองงานหรือฝึกอบรม ร้อยละ 21.21 ศึกษาต่อและมิได้ทำงานร้อยละ 2.30 ภาค กศ.บป. มีงานทำร้อยละ 89.10 รองงานหรือฝึกอบรมร้อยละ 10.04 ศึกษาต่อ และมิได้ทำงานร้อยละ 0.85

2. อาชีพ ผู้สำเร็จการศึกษาภาคปกติ ส่วนใหญ่ทำอาชีพพนักงานบริษัท องค์กรธุรกิจเอกชนมากที่สุด รองลงมาเป็นลูกจ้างชั่วคราว ครูหรือเจ้าหน้าที่ในสถานศึกษาเอกชน ภาค กศ.บป. ส่วนใหญ่ทำงานในองค์กรธุรกิจเอกชนมากที่สุด รองลงมารับราชการ ลูกจ้างชั่วคราว เป็นครู เจ้าหน้าที่ในสถานศึกษาเอกชน อาชีพอิสระและเน้นพนักงานรัฐวิสาหกิจ

3. รายได้ ผู้สำเร็จการศึกษาภาคปกติ ส่วนใหญ่ มีรายได้ต่อเดือน 6,001 – 8,000 บาท รองลงมามีรายได้ต่ำกว่าวุฒิ คือ ต่ำกว่า 6,000 บาท และมีรายได้สูงกว่าวุฒิ คือ มากกว่า 8,000 บาท ส่วนภาค กศ.บป. มีรายได้มากกว่า 8,000 บาท มากที่สุด รองลงมามีรายได้สอดคล้องกับวุฒิ คือ เดือนละ 6,001 – 8,000 บาท และรายได้น้อยกว่า 6,000 บาท น้อยที่สุด

4. ภาคภูมิศาสตร์ที่ทำงาน ผู้สำเร็จการศึกษาภาคปกติ มากกว่า ร้อยละ 65 ทำงานในภูมิลำเนา ผู้มีภูมิลำเนาในภาคเหนือทำงานในภาคเหนือ ร้อยละ 75.51 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 64.13 ภาคกลางร้อยละ 97.53 และภาคใต้ ร้อยละ 74.81 ภาค กศ.บป. ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ทำงานในภาคภูมิศาสตร์ที่เป็นเขตที่ตั้งของสถาบันที่สำเร็จการศึกษา ซึ่งเป็นภาคกลางมากที่สุด รองลงมาเป็นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือและภาคใต้ ตามลำดับ

5. ปัญหาในการทำงาน ผู้สำเร็จการศึกษาภาคปกติ ส่วนใหญ่พบปัญหาเรื่องเงินเดือนหรือค่าตอบแทนต่ำกว่าวุฒิมากที่สุด รองลงมาคือเรื่องการใช้พวกในการรับเข้าทำงานที่ทำงานอยู่ห่างไกลภูมิลำเนา สอบเข้าทำงานไม่ได้ ต้องลดวุฒิในการสมัครงาน และหน่วยงานไม่รับโปรแกรมวิชาที่สำเร็จการศึกษา ส่วนภาค กศ.บป. พบปัญหาเรื่อง เงินเดือนต่ำกว่าวุฒิมากที่สุด รองลงมาเป็นปัญหาเรื่องการใช้พวกในการรับเข้าทำงาน สอบเข้าทำงานไม่ได้ ที่ทำงานอยู่ไกลจากภูมิลำเนา และต้องลดวุฒิในการสมัครงาน

6. ความรู้ที่ควรเพิ่มเติมในหลักสูตรเพื่อประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ ผู้สำเร็จการศึกษาทั้งภาคปกติ และภาค กศ.บป. มีความเห็นว่า ควรเพิ่มเติมความรู้ด้านคอมพิวเตอร์มากที่สุด รองลงมาเป็นภาษาอังกฤษ และการฝึกปฏิบัติจริง

7. ความต้องการความช่วยเหลือจากสถาบันราชภัฏในการหางานทำ ผู้สำเร็จการศึกษาทั้งภาคปกติ และภาค กศ.บป. ต้องการให้สถาบันช่วยเหลือในการหาข้อมูลแหล่งงานมาประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษามากที่สุด รองลงมา คือต้องการให้จัดวันนัดพบแรงงานขึ้นในสถาบันและจัดปัจฉิมนิเทศ เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับแหล่งงาน และการสมัครงาน

8. คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษา ภาคปกติ คิดว่าตนเองมีคุณลักษณะพื้นฐานที่น่าพึงพอใจ 5 ลำดับแรก คือ ความซื่อสัตย์ ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ความยึดมั่นและปฏิบัติตามคุณธรรม ศาสนา และขนบธรรมเนียมไทย ความรักในเพื่อนมนุษย์และสิ่งแวดล้อม และความขยันสู้งาน ส่วนคุณลักษณะที่เห็นว่าควรปรับปรุง 5 ลำดับแรก คือ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสาร

ความรู้สึกซึ้งในสาขาวิชาที่เรียน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ส่วนภาค กศ.บป. คุณลักษณะพื้นฐานที่น่าพึงพอใจ 5 ลำดับแรก คือ ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ความยึดมั่นและปฏิบัติตามคุณธรรม ศาสนา และขนบธรรมเนียมประเพณีไทย ความซื่อสัตย์ ความรักในเพื่อนมนุษย์และสิ่งแวดล้อม และความเป็นประชาธิปไตย ส่วนคุณลักษณะที่เห็นว่า ควรปรับปรุง 5 ลำดับแรก คือ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ความรู้สึกซึ้งในสาขาที่เรียน ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ความสามารถในการคิดวิเคราะห์และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ (2542 : บทคัดย่อ) การติดตามผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันราชภัฏในช่วงปีการศึกษา 2540 – 2541 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการมีงานทำ การประกอบอาชีพ การหางานทำ และความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา ประชากรในการศึกษา คือ ผู้สำเร็จการศึกษา ปริญญาตรี ภาคปกติที่มีสิทธิเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร ในปี พ.ศ. 2542 จำนวน 25,793 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามที่จัดขึ้นโดยคณะกรรมการติดตามผลบัณฑิตของสถาบันราชภัฏ ผลการศึกษาพบว่า

1. ผู้สำเร็จการศึกษาทำงานแล้ว ร้อยละ 79.81 กำลังศึกษาต่อร้อยละ 2.40 และยังไม่ได้ทำงานหรือศึกษาต่อ ร้อยละ 17.79

2. ผู้สำเร็จการศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ ยังไม่ได้ทำงานหรือศึกษาต่อมากที่สุด รองลงมาสาขาวิชาศิลปศาสตร์ และสาขาวิชาการศึกษา

3. ผู้สำเร็จการศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์ ศึกษาต่อในสัดส่วนที่สูงมากที่สุด รองลงมา สาขาวิชาศิลปศาสตร์และสาขาวิชาการศึกษา

4. ส่วนใหญ่เป็นลูกจ้างชั่วคราวในหน่วยงานราชการ รองลงมาเป็นพนักงานเอกชน รับราชการ อาชีพอิสระ และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาเอกชน

5. ส่วนใหญ่มีรายได้สอดคล้องกับวุฒิ รองลงมาต่ำกว่าวุฒิ และสูงกว่าวุฒิ

6. ส่วนใหญ่ปฏิบัติงาน ทำงานด้านการสอน และปฏิบัติงานสนับสนุนในหน่วยงานด้านการศึกษา รองลงมาด้านธุรการ งานประชาสัมพันธ์ งานขาย และงานด้านการเงินการบัญชี

7. ส่วนใหญ่ทำงานอยู่ในภาคภูมิศาสตร์ที่เป็นเขตที่ตั้งของภูมิลำเนาเดิม

8. ส่วนใหญ่ไปสมัครงานโดยส่วนมากจะสมัครงานไว้ 4-5 แห่ง ทั้งนี้พบว่า ส่วนมากมีความประสงค์จะทำงานในบริษัทเอกชน รองลงมาเป็นหน่วยงานราชการ และสถานศึกษาเอกชน

9. ส่วนใหญ่ พบปัญหา เรื่องการตอบแทนต่ำกว่าวุฒิที่ไปสมัคร รองลงมาพบปัญหาเรื่องความไม่ยุติธรรมในการคัดเลือกคนเข้าทำงาน มีการใช้ระบบพรรคพวก พบปัญหาเรื่องไม่สามารถสอบเข้าทำงานได้ และพบปัญหาเรื่องสถานที่ทำงานอยู่ห่างไกลภูมิลำเนาเดิม

10. คุณลักษณะที่ผู้สำเร็จการศึกษาพึงพอใจ คือ ความซื่อสัตย์ รองลงมาความรักในเพื่อนมนุษย์ และสิ่งแวดล้อม ความเสียสละและความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

11. คุณลักษณะที่ผู้สำเร็จการศึกษา เห็นว่าควรปรับปรุง คือความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสาร ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสาร ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ความสามารถในการคิดวิเคราะห์เชิงเหตุผล ความรู้ลึกในเนื้อหาวิชาสาขาที่เรียนและความคิดสร้างสรรค์

สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสถานภาพและคุณลักษณะผู้สำเร็จการศึกษา ช่วงปีการศึกษา 2541 – 2542 วัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาสภาพการมีงานทำ การประกอบอาชีพ การหางานทำ และความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา ประชากรในการศึกษา คือ ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ที่มีสิทธิเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร ในปีการศึกษา 2543 จำนวน 29,770 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามที่จัดทำขึ้นโดยคณะกรรมการติดตามผลบัณฑิตของสถาบันราชภัฏ ผลการศึกษาพบว่า

1. ผู้สำเร็จการศึกษาทำงานแล้ว ร้อยละ 83.14 กำลังศึกษาต่อร้อยละ 1.94 และยังไม่ได้ทำงานหรือศึกษาต่อ ร้อยละ 14.92

2. ผู้สำเร็จการศึกษา สาขาวิชา การศึกษา มีงานทำมากที่สุด รองลงมาคือ สาขาวิชา วิทยาศาสตร์ และสาขาวิชาศิลปศาสตร์

3. ผู้สำเร็จการศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ ศึกษาต่อในสัดส่วนที่สูงมากที่สุด รองลงมา สาขาวิชาศิลปศาสตร์ และสาขาวิชาการศึกษา

4. การทำงานในหน่วยงาน พบว่า ส่วนใหญ่ทำงานในหน่วยงานราชการมากที่สุด รองลงมาเป็นพนักงานบริษัทเอกชน และประกอบอิสระ

5. รายได้ของผู้มีงานทำ พบว่า ส่วนมากมีรายได้สูงกว่าวุฒิ รองลงมามีรายได้สอดคล้องกับวุฒิ และมีรายได้ต่ำกว่าวุฒิ

6. การปฏิบัติงาน พบว่า ส่วนมากปฏิบัติงานด้านการศึกษา รองลงมาทำธุรกิจบริการ และงานด้านการเกษตร

7. การหางาน พบว่า ส่วนใหญ่ไปสมัครงาน และส่วนมากจะสมัครงานไว้ 1-3 แห่ง

8. ปัญหาในการทำงาน ส่วนใหญ่พบปัญหา เรื่องสถานที่ทำงาน อยู่ห่างไกลภูมิลำเนาเดิม และไม่มีความรู้พิเศษ นอกเหนือจากที่เรียนมาตามหลักสูตรปกติ

9. บัณฑิตของสถาบันราชภัฏที่สำเร็จการศึกษา โดยรวมเห็นว่าตนเองมีคุณลักษณะอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจทุกด้าน โดยเฉพาะความซื่อสัตย์ และความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าคิดกล้าทำ ยกเว้นความสามารถด้านการใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร

สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ (2544 : บทคัดย่อ) การติดตามผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันราชภัฏ ปีการศึกษา 2542 – 2543 พบว่า กลุ่มผู้สำเร็จการศึกษาในภาคปกติ

1. การมีงานทำของผู้สำเร็จการศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันราชภัฏส่วนใหญ่มีงานทำร้อยละ 74.17 กำลังศึกษาต่อร้อยละ 2.26 และยังไม่ได้ทำงานหรือศึกษาต่อร้อยละ 23.57 เมื่อจำแนกผู้สำเร็จการศึกษาตามสาขาวิชา พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาการศึกษามีงานทำแล้วมากที่สุด รองลงมาคือ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ และสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ ในด้านการศึกษาต่อ พบว่า สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษาต่อในสัดส่วนที่สูงที่สุด รองลงมาสาขาวิชาศิลปศาสตร์ และสาขาวิชาการศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษาระบุว่า ไปทำงานในหน่วยงานเอกชนมากที่สุด รองลงมาเป็นหน่วยงานราชการ และประกอบอาชีพอิสระ รายได้จากการทำงาน ผู้สำเร็จการศึกษาระบุว่า มีรายได้สูงกว่าวุฒิมากที่สุด รองลงมามีรายได้ต่ำกว่าวุฒิ และมี รายได้สอดคล้องกับวุฒิ งานที่ทำส่วนใหญ่เป็นงานด้านการศึกษา รองลงมาเป็นงานด้านการประชาสัมพันธ์ และงานด้านการขาย สาขาวิทยาศาสตร์ พบปัญหาในการทำงานมากที่สุด โดยปัญหาที่พบจะเป็นปัญหาเกี่ยวกับเรื่องงานที่ทำไม่สอดคล้องกับโปรแกรมวิชาที่เรียนมา รองลงมา คือปัญหาเพื่อนร่วมงานและความรู้ความสามารถไม่เพียงพอกับงาน ส่วนบัณฑิตที่ไปสมัครงานระบุว่า สมัครงานมากกว่า 5 แห่ง มากที่สุด

2. คุณลักษณะของบัณฑิต บัณฑิตของสถาบันราชภัฏ เห็นว่า ตัวเองมีคุณลักษณะอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจทุกด้าน โดยเฉพาะความซื่อสัตย์ ความรักในเพื่อนมนุษย์และสิ่งแวดล้อม ความรับผิดชอบ ความขยันสู้งาน ยกเว้นความสามารถด้านคอมพิวเตอร์ และการใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร

3. ความพึงพอใจต่อสถาบัน ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีความพึงพอใจสถาบันที่ตอบสนองความต้องการในด้านความรู้ความสามารถที่จะนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งเห็นว่าสถาบันได้มีการส่งเสริมผู้เรียนให้ได้ฝึกการแสดงออกและกล้าแสดงความคิดเห็นอย่างดียิ่ง และมีการส่งเสริมผู้เรียนให้คิดเป็น ทำเป็น อย่างดียิ่ง ทั้งในกระบวนการเรียนการสอน และในกิจกรรมเสริมผู้สำเร็จการศึกษามีความภูมิใจในสถาบันราชภัฏที่เป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ให้โอกาสคนในท้องถิ่นได้ศึกษา และเน้นการพัฒนาท้องถิ่น รวมถึงความรู้ความสามารถ และความตั้งใจเอาใจใส่ของอาจารย์ในด้านแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ที่สถาบันจัดไว้ให้ บริการส่วนใหญ่มีความพึงพอใจ แต่บางส่วนเห็นว่าห้องสมุดไม่จัดหาตำราใหม่ ๆ มาไว้บริการ ตำราในบางสาขามีน้อย คอมพิวเตอร์ที่ให้บริการอินเตอร์เน็ตมีไม่เพียงพอ

4. ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน

4.1 ควรปรับปรุงเทคนิควิธีการสอน ใช้สื่อ ฝึกเด็กเป็นศูนย์กลาง และเน้นให้นักศึกษาได้ปฏิบัติมากขึ้น

4.2 จัดหาตำรา วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ให้เพียงพอและทันสมัยใช้งานได้

4.3 จัดหาคอมพิวเตอร์ อินเตอร์เน็ต และเพิ่มรายวิชาในหลักสูตร

สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ (2544 : บทคัดย่อ) การศึกษาความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อบัณฑิตภาคปกติของสถาบันราชภัฏที่สำเร็จการศึกษาในช่วงปีการศึกษา 2542 – 2543 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการทำงานและความคิดเห็นของผู้ประกอบการที่เป็นผู้ใช้ผลผลิตจากสถาบันราชภัฏ จากกลุ่มตัวอย่าง 518 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า

1. ผู้ประกอบการเห็นว่าผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันราชภัฏมีความซื่อสัตย์ในระดับมากที่สุด ส่วนคุณลักษณะอื่น ๆ ผู้ประกอบการเห็นว่าผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันราชภัฏมีในระดับมาก ยกเว้นความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสารที่ผู้ประกอบการเห็นว่าผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันราชภัฏมีในระดับน้อย

2. ผู้ประกอบการเห็นว่าผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันราชภัฏมีผลการปฏิบัติงานในระดับมากทุกด้าน

3. ความรู้ หรือทักษะเพิ่มเติมที่ผู้ประกอบการเห็นว่าจำเป็นในการปฏิบัติงาน คือ ทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ ระบบสารสนเทศ อุปกรณ์สำนักงานสมัยใหม่ การสื่อสารภาษาต่างประเทศ การประยุกต์ใช้ความรู้ การนำความรู้ไปใช้งานจริง การฝึกประสบการณ์ในสาขาที่ศึกษาอย่างเข้มข้นและยาวนาน

4. คุณลักษณะที่ผู้ประกอบการเห็นว่าจำเป็นในการปฏิบัติงาน คือ ความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา ความซื่อสัตย์ รักองค์กร รักอาชีพ ขยัน สู้งาน อดทน กระตือรือร้น มีความเสียสละ มีน้ำใจ เชื่อมั่นในตนเอง กล้าคิด กล้าแสดงออก

5. ผู้ประกอบการส่วนใหญ่คัดเลือกคนเข้าทำงานจากความสามารถ โดยไม่สนใจสถาบันที่ผู้สมัครสำเร็จการศึกษามา แต่มีบางส่วนที่เลือกจากสถาบันการศึกษาที่ตัวเองเห็นว่าน่าจะทำงานได้ดีกว่าสถาบันอื่น

6. ปัญหาในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันราชภัฏ คือ มีความรู้และทักษะไม่เพียงพอ ไม่กล้าแสดงออก ตัดสินใจช้า ไม่กล้าตัดสินใจ และขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ขาดความรับผิดชอบ ไม่ทำตามกฎระเบียบของหน่วยงาน แต่งกายไม่ดี บุคลิกภาพไม่ดี กริยามารยาทไม่ดี การวางตัวไม่เหมาะสม

7. ผู้ประกอบการให้ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาคุณภาพบัณฑิตของสถาบันราชภัฏ ดังนี้

7.1 เพิ่มระยะเวลาในการฝึกประสบการณ์ให้มากขึ้น และให้มีการฝึกประสบการณ์ที่หลากหลาย

7.2 สอนให้นักศึกษามีความรู้ในสาขาวิชาอย่างลึกซึ้ง

7.3 สอนให้นักศึกษาได้ปฏิบัติมากขึ้น

7.4 จัดกิจกรรมเสริมให้นักศึกษาได้ฝึกการแสดงออก

7.5 สร้างเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพให้นักศึกษา ให้รักอาชีพและองค์กร รักและภูมิใจในสถาบัน

7.6 ควรมีการฝึกพัฒนาบุคลิกภาพ การแต่งกาย กริยามารยาท การวางตัว

7.7 จัดหลักสูตรด้านภาษาอังกฤษ และคอมพิวเตอร์ให้นักศึกษาสามารถสื่อสารและใช้งานได้

7.8 จัดหลักสูตรหรือกิจกรรมเสริมที่จะสร้างเสริมให้นักศึกษามีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

7.9 ควรเน้นเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมให้กับนักศึกษา นอกเหนือไปจากความรู้